

Foto: Saskia Aulkema

‘Rotterdam’ is een schip dat door de haven vaart

De etymologie van Nederlandse gebaren

Als een gebarentaalspreker met zijn handen snorharen ‘maakt’, is het wel duidelijk welk dier hij bedoelt, en waar dit gebaar vandaan komt. Maar soms zitten er aan de herkomst van gebaren heel verrassende verhalen vast.

HARRIE SCHOLTMEIJER

INSTITUUT VOOR GEBAREN, TAAL & DOVENSTUDIES, HOGESCHOOL
UTRECHT

Bij sommige woorden in de gesproken taal is het niet moeilijk om vast te stellen wat de herkomst, oftewel de etymologie, ervan is. Wie wil weten waarom een koekoek ‘koekoek’ heet, moet even naar de roep van deze vogel luisteren. In de gesproken taal komen dat soort klanknabootsende woorden (zogenoemde onomatopoeïe) eigenlijk maar weinig voor. De meeste voorwerpen produceren immers geen geluid, en als ze geluid produceren, wordt dat niet altijd gebruikt voor het woord. Alleen heel jonge taalgebruikers duiden een gemotoriseerd voertuig op vier wielen aan als ‘toettoet’ of ‘vroemvroem’. Alle andere Nederlandstaligen noemen zo iets een ‘auto’. En waar-